

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

202002358

Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. de heer
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg II
Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl
T +31 (0)20 797 85 55
Contactpersoon

2021012448

Datum 7 april 2021
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 van de Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2021000807
Onze referentie
2021012448

Uw referentie
202002358

Uw brief van
8 januari 2021

Geachte heer

Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) heeft het verslag van de hoorzitting ontvangen.

Uit het verslag komen geen feiten of omstandigheden naar voren die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. U kunt het voorlopig advies als definitief beschouwen. Wel wil het Zorginstituut naar aanleiding van hetgeen de vertegenwoordiger van de fabrikant heeft aangevoerd tijdens de hoorzitting het volgende opmerken.

Ter zitting heeft de vertegenwoordiger van de fabrikant gesteld dat de Orcam MyEye 2.0 nu en in de toekomst ook bedoeld is als een hulpmiddel als bedoeld in artikel 2.13, eerste lid, sub b, onder 2, Regeling Zorgverzekering (Rzv): hulpmiddelen ter compensatie van beperkingen bij het om obstakels heenlopen of bij de oriëntatie.

De vertegenwoordiger van de fabrikant voert aan dat de Orcam MyEye 2.0 extra functionaliteiten heeft die onmisbaar zijn voor de deelname aan het verkeer en die de veiligheid vergroten. Zo kan verzoekster ermee 'zien' wat het nummer is van een buslijn of een treinverbinding. Verzoekster licht toe dat zij met de Orcam MyEye 2.0 personen kan herkennen en op straat obstakels op zich af ziet komen. In de supermarkt kan zij bijvoorbeeld een winkelwagen in het gangpad zien staan.

De vertegenwoordiger van de fabrikant voert daarnaast aan dat in de toekomst de functionaliteit 'oriëntatie' beschikbaar is. De Orcam MyEye 2.0 zou ook breder inzetbaar zijn wanneer software voor navigatie beschikbaar is (deze draait in de Bèta-versie al op de achtergrond). Daarmee kan bijvoorbeeld gekeken worden waar een losloopgebied is voor honden. Volgens gemachtigde wordt nog onderzoek gedaan naar het hulpmiddel en zijn de uitkomsten hiervan nog niet beschikbaar.

Voor zowel de functie 'oriëntatie' als de door de vertegenwoordiger van de fabrikant genoemde, nog in ontwikkeling zijnde, navigatiesoftware, geldt dat het advies van het Zorginstituut geen betrekking kan hebben op functies die op dit moment niet aanwezig zijn in/bij het hulpmiddel, maar in de toekomst misschien wel.

Zorginstituut Nederland
Zorg II

Datum
7 april 2021

Onze referentie
2021012448

Eventuele nieuwe (functies van) hulpmiddelen moeten voldoen aan het in de Zorgverzekeringswet (Zvw) opgenomen criterium 'de stand van de wetenschap en praktijk' of, bij ontbreken van een zodanige maatstaf door 'hetgeen in het betrokken vakgebied geldt als verantwoorde en adequate zorg en diensten'. Indien een hulpmiddel een bepaalde werking claimt (zoals dat het hulpmiddel het mogelijk moet maken voor de gebruiker om zich veilig te kunnen verplaatsen) dan geldt het eerstgenoemde criterium 'de stand van de wetenschap en praktijk'.¹ In eerste instantie is het aan de zorgverzekeraar om te beoordelen of een hulpmiddel voldoet aan het wettelijk criterium de stand van de wetenschap en praktijk.

Zoals reeds aangegeven in het voorlopig advies volgt uit de toelichting op artikel 2.13, eerste lid, sub b, onder 2 Rzv, dat het bij hulpmiddelen voor de oriëntatie en/of het omzeilen van obstakels gaat om hulpmiddelen waarmee de gebruiker in staat is de weg te verkennen en zich buitenshuis veilig, adequaat en zelfstandig te kunnen verplaatsen. Uit de productinformatie en de informatie uit de hoorzitting over de OrCam MyEye 2.0 is op te maken dat het hulpmiddel zou kunnen vallen onder deze omschrijving omdat deze hulp kan bieden bij oriëntatie en het om obstakels heen lopen (bijvoorbeeld een winkelwagen in het gangpad in de supermarkt). Echter blijkt niet dat dit hulpmiddel ook voorziet in het zich veilig en adequaat verplaatsen in het verkeer (lopen buitenshuis, waarbij naast het ontwijken van obstakels ook gedacht moet worden aan het detecteren van kuilen en hobbels in de weg). Evenmin blijkt dat de OrCam MyEye 2.0 een adequaat alternatief zou zijn voor de in de toelichting bij de Rzv genoemde blindentaststok en geleidehond.

Uit de functiegerichte omschrijving van het artikel volgt onverminderd dat extra functionaliteiten zoals gezichtsherkenning niet in de aanspraak zijn opgenomen.

Hoogachtend,

¹ Meer informatie en het beoordelingskader staat beschreven in het rapport 'Beoordeling stand van de wetenschap en praktijk' (ZIN, 2015), www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/rapport/2015/01/15/beoordeling-stand-van-de-wetenschap-en-praktijk.

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 8 januari 2021 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van de OrCam® MyEye 2.0.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.17 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op een hulpmiddel omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is zeer slechtziend. Zij heeft met haar linkeroog alleen lichtperceptie en met haar rechteroog nog maar 4% leesvisus. Verzoekster heeft bij verweerder een aanvraag ingediend voor de OrCam® MyEye 2.0.

De advocaat van verzoekster schrijft dat de OrCam® MyEye 2.0 een hulpmiddel is bij het lezen. Daarnaast biedt de OrCam® MyEye 2.0 ook tal aan andere functionaliteiten die verzoekster in staat stelt op een veilig en verantwoorde wijze deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer, zoals de herkenning van gezichten, producten, kleuren, geldbiljetten en barcodes. De advocaat geeft aan dat deze functionaliteiten niet aanwezig zijn bij andere hulpmiddelen voor mensen met een visuele beperking.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen. Verweerder voert aan dat geen sprake is van doelmatige zorg. Volgens verweerder kan verzoekster volstaan met bijvoorbeeld de OrCam® MyReader. De extra functionaliteiten van de OrCam® MyEye 2.0, zoals het lezen van barcodes en gezichtsherkenning, vallen volgens verweerder niet onder de aanspraak voor vergoeding van een voorleesapparaat.

Juridisch kader

Polisvoorwaarden

In artikel B. 17 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven met verwijzing naar het Reglement Hulpmiddelen, behorende bij de zorgverzekering. In het Reglement Hulpmiddelen zijn nadere voorwaarden gesteld aan het verkrijgen van hulpmiddelen.

Aanspraak op voorleesapparatuur

Hulpmiddelen ter correctie van stoornissen in de visuele functie van het oog vallen onder artikel 2.6 onderdeel f 2.13, eerste lid, onderdeel a, van de Regeling zorgverzekering (Rzv).

De aanspraak op een voorleesapparaat is nader uitgewerkt in artikel 2.13 lid 1, sub b, onder 1° van de Rzv: *hulpmiddelen ter compensatie van beperkingen in het lezen, schrijven of gebruik van telecommunicatieapparatuur*.

Redelijkerwijs aangewezen op

Volgens artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering (Bzv), heeft een verzekerde slechts recht op een vorm van zorg of een dienst voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen. Volgens jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep¹ (CRvB) moet een hulpmiddel geschikt zijn om de beperkingen/belemmeringen van de verzekerde in aanvaardbare mate te compenseren en dienen alsmede de concrete feiten en omstandigheden waarin de individuele verzekerde op het gebruik is aangewezen, richtinggevend te zijn.

Doelmatigheid

Vervolgens is het, gelet op de Memorie van Toelichting bij artikel 14 van de Zvw, uitgangspunt dat de doelmatigheid een onderwerp is dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Hierbij kunnen de kosten in overweging worden genomen. De verstrekking moet niet onnodig duur zijn. Van een onnodig dure voorziening is sprake als in plaats van deze voorziening goedkopere adequate, alternatieve hulpmiddelen voorhanden zijn.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat de extra functionaliteiten van de OrCam® MyEye 2.0 niet onder de functiegerichte omschrijving vallen. Verweerder voert aan dat er geen sprake is van doelmatige zorg. Volgens verweerder kan verzoekster ook volstaan met de OrCam® MyReader.

Functiegerichte omschrijving

De eerste vraag die beantwoord moet worden is of de OrCam® MyEye 2.0 valt onder de functiegerichte omschrijving, in dit geval de functiegerichte omschrijving van artikel 2.13, eerste lid, onderdeel b onder 1° van de Rzv en dus voor vergoeding vanuit het basispakket in aanmerking kan komen. Het is in eerste instantie aan verweerder om te beoordelen of een hulpmiddel onder de functiegerichte aanspraak valt.

Onder de functiegerichte omschrijving van artikel 2.13, in het eerste lid, onderdeel b van de Rzv, vallen twee soorten hulpmiddelen, te weten:

- hulpmiddelen ter compensatie van beperkingen in het lezen, schrijven of gebruik van telecommunicatieapparatuur;
- hulpmiddelen ter compensatie in beperkingen bij het om obstakels heenlopen of bij de oriëntatie.

¹ CRvB, 15 augustus 2007, 05/5963 ZFW en CRvB, 19 september 2007, 06/1478 ZFW.

De leverancier van de OrCam® MyEye 2.0 spreekt in de aanvraag van 'voorleesapparaat Orcam' en in de offerte 'Voorleesapparaat op brilmontuur gemonteerde camera met voorleesfunctie (voor zowel nabij als veraf) en met gezichts-/product-/kleur- herkenningsmodule, draadloos (...).'

Volgens de website van de fabrikant is de OrCam® MyEye 2.0 een in 2017 gelanceerd hulpmiddel, bestaande uit een apparaat met camera en ingebouwde speaker, dat de gebruiker met behulp van een magneetje aan het brilmontuur vastklikt. Volgens de website heeft de OrCam® MyEye 2.0 onder andere de volgende functionaliteiten:

- Teksten lezen: Leest, zowel nabij als veraf, alle gedrukte of digitale teksten voor: kranten, boeken, etiketten, smartphone display, computerbeeldscherm, bewegwijzering, straatnaamborden en veel meer. Automatische taalherkenning (NE/EN).
- Gezichten herkennen: Realtime herkenning van eerder in het menu opgeslagen gezichten.
- Voorwerpen identificeren: zoals streepjescodes, bankbiljetten en kleuren.
- Oriëntatie: Het kan objecten in de directe omgeving, zoals deuren en stoelen, identificeren door 'wat staat er voor mij?' te vragen.

Vanwege de voorleesfunctie valt de OrCam® MyEye 2.0 onder de aanspraak artikel 2.13, lid 1, onderdeel b, onder 1° van de Rzv. Uit de functiegerichte omschrijving van het artikel volgt dat extra functionaliteiten zoals gezichtsherkenning en het identificeren van voorwerpen niet in de aanspraak zijn opgenomen. De aanspraak ziet op 'hulpmiddelen ter compensatie van beperkingen in het lezen en schrijven en/of gebruik van telecommunicatieapparatuur'.

Hulpmiddelen ter compensatie van beperkingen bij het om obstakels heenlopen of bij de oriëntatie zijn opgenomen in artikel 2.13, 1e lid, onderdeel b, onder 2° van de Rzv. Volgens de toelichting op dit artikel betreft dit hulpmiddelen voor de oriëntatie en/of het omzeilen van obstakels, waarmee mensen met een visuele beperking in staat zijn de weg te verkennen en zich veilig, adequaat en zelfstandig te kunnen verplaatsen in het verkeer. Als voorbeelden worden genoemd de blindentaststok en blindengeleidehond. Uit de productinformatie van de OrCam® MyEye 2.0 is weliswaar op te maken dat deze ook hulp biedt bij oriëntatie, in die zin dat het objecten in de directe omgeving kan identificeren. Er blijkt echter niet dat dit hulpmiddel ook voorziet in het zich veilig en adequaat verplaatsen in het verkeer (o.a. lopen buitenshuis).

Voldoet verzoekster aan de indicatievoorwaarden

Uit de voorliggende informatie is op te maken dat de indicatie voor een voorleesapparaat niet in geschil is, nu verweerder in zijn brief van 4 mei 2020 aangeeft dat verzoekster wel aanspraak kan maken op een OrCam® MyReader.

Doelmatigheid

Verweerder heeft het verzoek voor de OrCam® MyEye 2.0 afgewezen, omdat door de extra functionaliteiten van de OrCam® MyEye 2.0 het voorleesapparaat niet doelmatig is. Verweerder geeft aan dat verzoekster ook uit kan met een OrCam® MyReader. In bovenstaande is het uitgangspunt reeds aangegeven dat de doelmatigheid een onderwerp is dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Het Zorginstituut kan dan ook geen inhoudelijk oordeel geven over de doelmatigheid.

Zorginstituut Nederland

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

De OrCam® MyEye 2.0 kan vallen onder de functiegerichte omschrijving van artikel 2.13, lid 1, onderdeel b, onder 1° van de Rzv. Over de doelmatigheid van de OrCam® MyEye 2.0 kan het Zorginstituut niet adviseren.